

Resultaterne af målretningen af det risikobaserede tilsyn, første halvår 2016

Notatet indeholder en status for det risikobaserede tilsyn første halvår 2016.

Resultater af den øgede risikobasering

Som følge af aftalen om en styrket arbejdsmiljøindsats fra marts 2015 er fordelingen mellem virksomheder, der udtages på baggrund af henholdsvis risikobasering (indeksmodellen) og stikprøve pr. 1. januar 2016 ændret fra 55/45 til 80/20. Formålet hermed er at målrette den risikobaserede tilsynsindsats endnu mere mod de virksomheder, der vurderes at have risiko for arbejdsmiljøproblemer. 80/20-fordelingen er et mål, der er fastsat for hele året, jf. aftalen om en styrket arbejdsmiljøindsats.

Tabel 1 nedenfor viser, hvor stor en andel af virksomhederne der ved det risikobaserede tilsyn får minimum én materiel afgørelse. Andelen af virksomheder med afgørelser er opgjort for alle risikobaserede tilsyn, dvs. både for indeks- og stikprøvevirksomheder. Datagrundlaget i første halvår 2016 er 10.377 gennemførte risikobaserede tilsynsforløb.

Tabel 1

Andel af virksomheder med materielle afgørelser ved risikobaserede tilsyn, fordelt på år 2012-2016, første halvår

År	Andel af virk. med materielle afgørelser ved RT
2012	17,8
2013	18,0
2014	19,1
2015	17,0
2016, første halvår	22,6

Kilde: Særudtræk fra Arbejdstilsynets produktionsdata

Tabellen viser, at 22,6 pct. af virksomhederne i første halvår 2016 har fået mindst én materiel afgørelse, hvilket er den højeste andel sammenlignet med de forudgående år, hvor der har været risikobaserede tilsyn (2012 til 2015).

Nærmere analyser viser, at der er to forskellige elementer, der bidrager til stigningen:

For det første viser analysen, at den øgede risikobasering i 2016, hvor flere virksomheder udtages til tilsyn på baggrund af en risikovurdering og færre på baggrund af stikprøven, har betydet, at Arbejdstilsynet finder flere virksomheder med arbejdsmiljøproblemer.

For det andet skyldes en del af stigningen, at Arbejdstilsynet – som det fremgår nærmere af det næste afsnit – har afdækket arbejdsmiljøproblemer på en større

andel af virksomheder i 2016 både inden for indeksvirksomhederne og inden for stikprøvevirksomheder sammenlignet med 2015.

Indeksmodel kontra stikprøve - virker indeksmodellen efter hensigten?

Der er set på, om indeksmodellen virker efter hensigten. Det vil sige, om Arbejdstilsynets risikobaserede tilsynsindsats er fokuseret mod de virksomheder, som vurderes at have de største problemer med arbejdsmiljøet. Det er gjort ved at sammenligne andelen af virksomheder med materielle afgørelser blandt virksomheder udtaget via indeksmodellen og via stikprøven.

Tabel 2 nedenfor viser den procentandel af virksomhederne, der har fået mindst én afgørelse om materielle arbejdsmiljøproblemer i hhv. 2014, 2015 og første halvår af 2016 fordelt på udtagelsesårsag; indeks og stikprøve.

Tabel 2

Andelen af virksomheder med minimum én materiel afgørelse fordelt på RT i 2014, 2015 og 2016, første halvår og fordelt på indeks og stikprøve

Andel af virksomheder med min. én materiel afgørelse (pct.)		
	Indeks	Stikprøve
RT, 2014	24,3	10,8
RT, 2015	20,9	11,3
RT, 2016 første halvår	22,9	15,2

Kilde: Særudtræk fra Arbejdstilsynets produktionsdata

Tabellen viser, at i første halvår 2016 har virksomheder, der er udtaget via indeksmodellen, fået materielle afgørelser hyppigere (22,9 pct.) sammenlignet med den tilfældige stikprøve (15,2 pct.).

Det er indbygget i indeksmodellen, at den udtager relativt flere store virksomheder i brancher med risiko for arbejdsmiljøproblemer. Derfor kunne man tro, at forskellen fra en afgørelsesprocent på 15,2 pct. til 22,9 pct. i indeksmodellen alene beror på variationer i virksomhedsstørrelse og brancher. En analyse viser imidlertid, at forskellen ikke bare beror på variationer i branche og størrelse. Dermed kan man bekræfte, at den samlede indeksmodel virker, idet den bidrager til at udpege virksomheder, der vurderes at have risiko for problemer i arbejdsmiljøet.

Andelen af afgørelser blandt de virksomheder, der er udtaget på baggrund af indeksmodellen er steget fra 2015 til 2016.

Andelen af afgørelser blandt stikprøvevirksomhederne er også steget fra 2015 til 2016. Det betyder, at forskellen mellem indeks- og stikprøvevirksomhederne er blevet mindre i 2016 sammenlignet med 2015 og 2014.

Årsagen til denne stigning blandt stikprøvevirksomhederne skal findes i branchesammensætningen. I forhold til 2015 er der i første halvår 2016 besøgt relativt flere industrivirksomheder i stikprøven.

Det skal bemærkes, at der af planlægningsmæssige årsager i første halvår af 2016 primært er ført tilsyn med virksomheder udtaget på baggrund af en risikovurdering (indeksvirksomheder). Indeksvirksomhederne udgjorde i første halvår af 2016 godt

96 pct. af det samlede antal stikprøve- og indeksvirksomheder. Den skæve fordeling vil blive udlignet, således at fordelingen rammer 80/20 for hele året. På denne baggrund er det usikkert, om resultaterne for hele 2016 vil holde samme niveau som resultaterne for det første halvår af 2016.

De prioriterede arbejdsmiljøproblemer

Tabel 3 nedenfor viser andelen af virksomheder, hvor Arbejdstilsynet i forbindelse med et risikobaseret tilsyn har fundet arbejdsmiljøproblemer inden for de prioriterede områder; muskel- og skeletbelastninger, psykisk arbejdsmiljø og ulykker. Resultatet er opgjort for 2012 frem til og med første halvår af 2016.

Tabel 3

Afgørelsesprocent for de prioriterede områder i 2016 første halvår, sammenlignet med de foregående år

Andel af virksomheder mindst én afgørelse indenfor de prioriterede områder, pct. af RT			
	MSB	Psykisk arbejdsmiljø	Ulykkesrisici
2012	2,4	1,2	9,3
2013	4,1	1,6	8,9
2014	5,2	1,3	9,3
2015	4,4	0,8	8,7
Første halvår 2016	6	1,2	12,1

Kilde: Særudtræk fra Arbejdstilsynets produktionsdata

Tabellen viser, at andelen af virksomheder, der har fået afgørelser om MSB i første halvår 2016 ligger på det højeste niveau, sammenlignet med de forudgående år 2012-2015.

Det samme gælder andelen af virksomheder, der har fået afgørelser om ulykkesrisici.

Andel af virksomheder, der har fået afgørelser om psykisk arbejdsmiljø, ligger højere i første halvår 2016 sammenlignet med 2015, men det er ikke højere end i 2014 og 2013.

Som tidligere nævnt skal det tages i betragtning, at der i første halvår 2016 næsten udelukkende er gennemført risikobaserede tilsyn med indeksvirksomhederne, hvilket naturligt trækker afgørelsesprocenten op.